

Rapport

RÅDE KOMMUNE

14.11.2023

Forvaltningsrevisjon

Levekår og utenforskap – samarbeid om barn og unge

Innhold

1	Sammendrag	1
2	Mandat for forvaltningsrevisjonen	3
3	Fremgangsmåte	4
3.1	Problemstillinger og avgrensninger	4
3.2	Om revisjonskriterier	4
3.3	Revisjonsmetoder	5
4	Barn og unge – utenforskap, lavinntekt og samarbeid om tjenestene	6
4.1	Revisjonskriterier	6
4.2	Datagrunnlag	7
4.2.1	Oversikt over helsetilstanden skal brukes som grunnlag for planlegging og styring 7	
4.2.2	Kommunen skal bidra til sosial og økonomisk trygghet.....	9
4.2.3	Samarbeid på systemnivå	13
4.2.4	Rutiner og praksis for samarbeid i enkeltsaker	14
4.2.5	Arenaer for å utveksle informasjon	15
4.2.6	Sikring av at en kommunal tjeneste får hovedansvaret for samordningen.....	17
4.3	Vurderinger	18
4.3.1	Oversikt over helsetilstanden skal brukes som grunnlag for planlegging og styring 18	
4.3.2	Kommunen skal bidra til sosial og økonomisk trygghet.....	18
4.3.3	Samarbeid på systemnivå	19
4.3.4	Rutiner og praksis for samarbeid i enkeltsaker	19
4.3.5	Arenaer for å utveksle informasjon	20
4.3.6	Sikring av at en kommunal tjeneste får hovedansvaret for samordningen.....	20
4.4	Konklusjon og anbefalinger	21
5	Kilder og litteratur	22
6	Vedlegg	24
6.1	Utledning av revisjonskriterier	24
6.1.1	Problemstilling 1: Har kommunen etablert helhetlige tjenester for arbeidet med barn og unge for å forebygge utenforskap og dårlige levekår?	24
6.2	Vedlegg 2: Grunnbeløpet i folketrygden, utvikling målt mot inflasjon (KPI)	30
6.3	Kommunedirektørens uttalelse	31

1 SAMMENDRAG

I denne forvaltningsrevisjonsrapporten har vi undersøkt kommunens arbeid med å forebygge utenforskap og dårlige levekår blant barn og unge i Råde kommune.

Revisjonskriteriene er utledet med bakgrunn i bestemmelsene i folkehelseloven, forskrift om oversikt over folkehelsen, samt kommunens egne styringsdokumenter. Folkehelseloven §§ 5-6 og merknadene til forskrift om oversikt over helsetilstanden § 3 omhandler kommunens plikt til å forankre planer og styring i oversikten over helsetilstanden. Sosialtjenestelovens § 13 omhandler ivaretagelse av sosiale hensyn i tjenester til barn. Helse- og omsorgslovens §§ 3-4 omhandler samarbeid om kommunale helse- og omsorgstjenester. Disse har vært viktige kilder for utledning av revisjonskriterier.

Forvaltningsrevisjonsrapporten besvarer følgende problemstilling:

Problemstilling 1:

Har kommunen etablert helhetlige tjenester for arbeidet med barn og unge for å forebygge utenforskap og dårlige levekår?

Revisjonens fremgangsmåte

Forvaltningsrevisjonen retter seg mot systemiske forhold knyttet til levekårsutfordringer for barn og unge, og det er derfor ikke vært gjort detaljerte undersøkelser av enkelttiltak kommunen har etablert. Vi har kontrollert rammene for tjenestetilbudet rettet mot barn og unge, i form av planverk, organisering og samarbeid. Videre har vi sett på om kommunen har utarbeidet en tilfredsstillende løpende oversikt over folkehelsen blant barn og unge som er i tråd med lov og forskrift. Vi har kontrollert om denne har vært benyttet som en del av kunnskapsgrunnet for utarbeidelsen av planverket i kommunen og i fastsettelsen av mål, strategier og tiltak.

I tillegg har vi undersøkt om tjenesteytingen er forankret i planverket, og at de kan bidra til å bryte forbindelsene mellom risikofaktorer som påvirker deres helsetilstand. Vi har vurdert om kommunen i tilstrekkelig grad har etablert systemer for samarbeid mellom tjenestene.

For å svare ut problemstillingen har vi gjennomgått kommunens planverk og styringsdokumenter. Dette omfatter for eksempel planstrategien, kommuneplanens samfunnsdel, virksomhetsplaner og rutinene knyttet til tjenestene, boligsosial handlingsplan og BTI-portalen på kommunens hjemmesider.

Det er gjennomført intervjuer med kommunalsjef for Oppvekst og levekår, virksomhetsleder for Virksomhet Familie, rådgiver Oppvekst og levekår, to prosjektledere og en avdelingsleder.

Revisjonens funn og konklusjoner

Revisjonens kontroll viser at Råde kommune har etablert helhetlige tjenester for arbeidet med barn og unge for å forebygge utenforskap og dårlige levekår. Kommunens mål, strategier og tiltak bygger på en systematisk oversikt over levekårs- og folkehelseutfordringer. Kommunen har et omfattende tjenestetilbud som har som mål å bedre levekårene for vanskeligstilte. Dette dreier seg om allmenne, universelle tjenester, samt målrettede, individuelle tjenester og prosjekter for å styrke arbeidet mot enkelte grupper. Kommunen har også etablert samarbeid på tvers av virksomheter og tjenester for å møte levekårsutfordringer knyttet til barn og unge. Det er rutiner og praksis generelt for samarbeid som bygger på en

enhetlig forståelse av felles ansvar. Det er et overordnet, delvis prosjektbasert, systemarbeid for å forsterke samarbeidet rettet mot sårbare barn. Det er også flere ulike arenaer hvor tjenestene utarbeider detaljene i samarbeidet og hvordan ansvarsfordelingen skal være.

Revisjonens anbefalinger

Revisjonen finner ikke grunnlag for å gi anbefalinger med bakgrunn i ovennevnte vurderinger og konklusjon.

2 MANDAT FOR FORVALTNINGSREVISJONEN

Revisjonen skal i henhold til kommunelovens § 24-2 (1) utføre forvaltningsrevisjon. Etter loven innebærer forvaltningsrevisjon å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak og forutsetninger. Østre Viken kommunerevisjon IKS gjennomfører forvaltningsrevisjon i tråd med god kommunal revisjonsskikk, som vil si å følge *Standard for forvaltningsrevisjon* (RSK 001) (NKRF¹, 2020). Dette innebærer blant annet at rapporten skal skille klart mellom innsamlede data (fakta) og revisjonens vurderinger. Det skal være en tydelig sammenheng mellom problemstillinger, faktaopplysninger², vurderinger, konklusjoner og eventuelle anbefalinger. Etter kommuneloven skal revisor rapportere resultatene av sin revisjon til kontrollutvalget.

Forvaltningsrevisjonen er gjennomført på bakgrunn av revidert plan for forvaltningsrevisjon vedtatt i kommunestyret i Råde kommune i sak 22/23 (09. juni 2023). Plan for gjennomføring av forvaltningsrevisjonen ble vedtatt i kontrollutvalget 12. juni 2023.

Forvaltningsrevisjonen er gjennomført etter vedtatt prosjektplan i tidsrommet juni - november 2023. Vi har gjennomført et oppstartsmøte med kommuneadministrasjonen slik at også administrasjonens innspill er vurdert i planleggingsprosessen.

Vi har kvalitetssikret innsamlet data/fakta underveis, både gjennom verifisering av intervjuer og intern kvalitetssikring. I tillegg er faktaopplysningene i sin helhet verifisert av kommunen, slik at eventuelle feil eller misforståelser er rettet opp. Revisjonen avholdt avsluttende møte med administrasjonen 10.11.2023 hvor revisjonens vurderinger, konklusjoner og anbefalinger ble gjennomgått. I etterkant av møtet er rapporten sendt på høring til kommunedirektøren. Kommunedirektørens uttalelse fremgår av vedlegg 3.

Forvaltningsrevisjonen er gjennomført av forvaltningsrevisor Kjetil Ramsdal og Casper Støten. Revisorenes habilitet og uavhengighet er vurdert opp mot kommunen og den undersøkte virksomheten, og revisjonen finner de habile til å utføre forvaltningsrevisjonen.

Revisor vil takke kommunens kontaktperson og andre som har deltatt for et godt samarbeid i forbindelse med gjennomføringen av forvaltningsrevisjonen.

Østre Viken kommunerevisjon IKS
Rolvøy, 14. november 2023

Casper Støten (sign.)
oppdragsansvarlig revisor

Kjetil Ramsdal (sign.)
utførende forvaltningsrevisor

¹ NKRF er en faglig interesseorganisasjon og et kompetanseorgan for kontroll og revisjon av kommunal/offentlig virksomhet.

² Fakta er en gjengivelse av informasjonen vi har fått tilgang til gjennom datainnsamlingen.

3 FREMGANGSMÅTE

3.1 Problemstillinger og avgrensninger

Rapporten besvarer følgende problemstilling:

Har kommunen etablert helhetlige tjenester for arbeidet med barn og unge for å forebygge utenforskap og dårlige levekår?

Denne forvaltningsrevisjonen tar for seg planverket og organiseringen av tiltak knyttet til å etablere helhetlige tjenester for arbeidet med barn og unge for å forebygge utenforskap og dårlige levekår i Råde kommune. Hovedfokuset i revisjonen omhandler om Råde kommune har oversikt over sine levekårs- og folkehelseutfordringer, om oversikten danner grunnlaget for kommunens mål, strategier og tiltak, om kommunen har iverksatt nødvendige tiltak for å møte kommunens levekårs- og folkehelseutfordringer, og om det er etablert samarbeid og et tverrfaglig perspektiv på tvers av virksomheter og tjenester når det gjelder kommunens levekårsutfordringer knyttet til barn og unge.

Ifølge folkehelseloven § 5, skal kommuner ha nødvendig oversikt over helsetilstanden i befolkningen, samt de positive og negative faktorer som kan virke inn på denne. Det fremkommer av loven at denne oversikten skal være skriftlig og identifisere folkehelseutfordringene i kommunen, herunder vurdere konsekvenser og årsaksforhold.

Kommunens ulike virksomheter og tjenester skal også samarbeide for å forebygge folkehelse- og levekårsutfordringer. Eksempelvis skal helsestasjon, skolehelsetjenesten og helsestasjon for ungdom samarbeide med den kommunale barneverntjenesten.³ Vi har derfor også undersøkt hvordan og i hvilken grad kommunens virksomheter og tjenester samarbeider på området.

Forvaltningsrevisjonen retter seg mot systemiske forhold knyttet til levekårsutfordringer for barn og unge, og det er derfor ikke vært gjort detaljerte undersøkelser av enkelttiltak kommunen har etablert. Dette systemperspektivet innebærer at både intervjuer og spørreskjemaer har vært utformet med tanke på å innhente opplysninger fra ledernivået i kommunen. Revisjonen har også valgt å innhente opplysninger knyttet til hvordan kommunen jobber med oppfølging av flyktninger og innvandrere, med tanke på at barn i innvandrerfamilier i større grad enn andre lever i lavinntektshusholdninger. Gjennomgangen av dokumenter har også først og fremst vært knyttet til overordnede styringsdokumenter.

3.2 Om revisjonskriterier

I henhold til forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 15 skal revisor fastsette revisjonskriterier for den enkelte forvaltningsrevisjon. Revisjonskriteriene er den objektive målestokk som setter revisor i stand til å gjøre vurderinger på de fleste områder uten å ha formell fagspesifikk kompetanse. Revisjonskriteriene og revisors kunnskap og erfaring innen forvaltningsrevisjonsmetodikk, gjør at revisor kan gjøre objektive og holdbare vurderinger.

Revisjonskriteriene etablerer den norm som de innsamlede dataene skal vurderes opp mot. I tillegg til dette skal revisjonskriteriene også gjøre det tydelig for den reviderte enhet hva de måles opp mot. Revisjonskriteriene klargjør også overfor folkevalgte, media og andre lesere av forvaltningsrevisjonen, hva

³ Nasjonal faglig retningslinje for det helsefremmende og forebyggende arbeidet i helsestasjon, skolehelsetjeneste og helsestasjon for ungdom (Helsedirektoratet 2017).

revisors vurderinger bygger på. Dette vil gjøre det enklere å etterprøve revisors vurderinger. Revisjonskriteriene skal være relevante, konkrete og i samsvar med de kravene som gjelder for revidert enhet. Revisjonskriterier fastsettes vanligvis med basis i en eller flere følgende kilder: lovverk, politiske vedtak og føringer, kommunens egne retningslinjer, anerkjent teori på området, eller andre sammenlignbare virksomheters løsninger og resultater.

3.3 Revisjonsmetoder

I henhold til god revisjonsskikk skal praksis eller tilstand innen det reviderte området beskrives i et omfang som i tilstrekkelig grad underbygger revisors vurderinger og konklusjoner. I denne forvaltningsrevisjonen har vi benyttet data fra ulike kilder, og brukt ulike metoder for innsamling av data, for å sikre et faktagrunnlag med høyest mulig grad av gyldighet og pålitelighet.

Utfordringer og begrensninger i rapportens faktagrunnlag beskrives nedenfor sammen med beskrivelsen av de ulike metodene som er benyttet. Vi tar også hensyn til metodens begrensninger i vurderingene.

I denne forvaltningsrevisjonen er informasjonen hentet inn gjennom bruk av følgende metoder:

- Dokumentanalyse
- Intervjuer

Dokumentanalyse

Vi har gjennomgått sentrale dokumenter på området. Blant annet er kommuneplanens samfunnsdel «Råde 2037», Boligsosial handlingsplan og BTI-portalen på kommunens hjemmesider sentrale for revisjonens undersøkelse. Dokumentene er oversendt fra kommunen/hentet ut fra kommunens kvalitetssystem. I tillegg har vi hentet inn dokumentasjon fra kommunens hjemmesider hvor blant annet viktig informasjon om BTI-arbeidet er tilgjengelig. Fullstendig oversikt over dokumentene fremgår av kildehenvisningene i kapittel 6.

Intervjuer

Det er totalt gjennomført seks intervjuer:

- Prosjektleder for BTI (BTI-koordinator)
- Prosjektleder Helhetlig oppfølging av flyktninger og innvandrere – NAV
- Rådgiver Oppvekst og levekår
- Avdelingsleder ved tildelingskontoret
- Kommunalsjef Oppvekst og levekår
- Virksomhetsleder Familie

Alle intervjuer er verifisert. Det betyr at den som er intervjuet, har fått lese gjennom referatet fra intervjuet for å bekrefte at referatet er i overensstemmelse med det som ble sagt under intervjuet, og rette opp eventuelle misforståelser.

4 BARN OG UNGE – UTENFORSKAP, LAVINNTEKT OG SAMARBEID OM TJENESTENE

Problemstilling: Har kommunen etablert helhetlige tjenester for arbeidet med barn og unge for å forebygge utenforskap og dårlige levekår?

4.1 Revisjonskriterier

Fullstendig utledning av revisjonskriteriene kan finnes i vedlegg 7. Kriteriene sorterer under fire temaer:

- Om planverk er forankret i oversikt over folkehelse og levekår
- Nødvendige tiltak
- Samarbeid på systemnivå
- Samarbeid om ansvarsfordeling for de enkelte tiltak

Under følger kriteriene oppsummert punktvis:

- Kommunen skal ha nødvendig oversikt over helsetilstanden i befolkningen og de positive og negative faktorer som kan virke inn på denne. Denne skal inngå som grunnlag for arbeidet med kommunens planstrategi i forbindelse med tiltak overfor barn og unge.
- Kommunen skal bedre levekårene for vanskeligstilte, bidra til sosial og økonomisk trygghet, herunder at den enkelte får mulighet til å leve og bo selvstendig, samt å fremme overgang til arbeid.
- Barn og unges særskilte behov i vanskelige situasjoner skal bli ivaretatt i familiens møte med NAV og kommunen skal sikre alle barn og unge får mulighet til å delta i fritidsaktiviteter og at det ved tildeling og utmåling av stønad til livsopphold tas høyde for dette.
- Kommunale velferdstjenester skal samarbeide på systemnivå. Et slikt samarbeid skal sørge for at både at den enkelte tjeneste skal kunne ivareta egne oppgaver, samt at andre tjenesteytere skal kunne ivareta sine oppgaver.
- Kommunens forskjellige tjenester bør ha arenaer for å utveksle informasjon og kunnskap om hverandres ansvar og oppgaver, med mål om å skape felles kultur og holdninger om hvordan man kan samarbeide.
- Kommunen bør ha rutiner for å legge til rette for godt samarbeid i enkeltsaker. Rutinene bør bidra til enhetlig forståelse og praksis om felles ansvar.
- Kommunale tjenester skal samarbeide på individnivå, i enkeltsaker der samarbeid er nødvendig for å gi barnet eller ungdommen et helhetlig og samordnet tjenestetilbud. Det kan være nødvendig å samarbeide selv om behovet er kortvarig. Samarbeid i enkeltsaker krever at det avklares hvem som gjør hva og når.
- Gjennom samordningsplikten (gjelder på individnivå) skal kommunen sørge for at én kommunal tjeneste får hovedansvaret for samordningen av tjenestene. Dette skal sørge for at den enkelte tjenestemottaker får et samordnet tjenestetilbud.

4.2 Datagrunnlag

4.2.1 Oversikt over helsetilstanden skal brukes som grunnlag for planlegging og styring

4.2.1.1 Oversikt over helsetilstanden i kommunen

Alle kommuner skal utarbeide en oversikt over helsetilstanden i kommunen som grunnlagsdokument for planstrategiene for hver valgperiode. I Råde er det dokumentet «Utfordringsdokument – Helseoversikten 2020-2024»⁴, datert 09.10.2020, som utgjør grunnlagsdokumentet. Her beskrives utfordringsbildet knyttet til fem utvalgte temaer:

- Motvirke sosial ulikhet i helse
- Møte en økende andel eldre og personer med demens
- Bidra til gode oppvekstvilkår for alle barn og unge
- Legge til rette for at innbyggerne skal mestre egne liv i eget hjem, så lenge som mulig
- Bidra til å forebygge psykisk uhelse, muskel- og skjelettplager og overvekt hos innbyggerne

Kommunen utarbeidet i 2019 «Strategisk Folkehelseplan for 2020-2037», på grunnlag av dette oversiktsdokumentet og andre kilder, som for eksempel «Oss i Østfold» fra 2019⁵.

Oppvekstprofilen for Råde kommune 2023 viser at det er fem temaer hvor kommunen ligger signifikant dårligere an enn landsgjennomsnittet (av i alt 30 temaer):

- Gjennomsnittlig grunnskolepoeng er i Råde 40,7, mens det i fylket ligger på 43,4 og for landet 43,3
- Andelen barn (0-17) med barnevernstiltak er i Råde 6,4 %, mens det i fylket er 3,8 % og i landet som helhet 3,9 %
- Under halvparten av Rådes ungdommer er med i fritidsorganisasjoner.
- 67 % av ungdom på landsbasis og i fylket er fornøyd med lokalmiljøet, dette tallet for Råde er 59 %.
- Andelen ungdom som er fornøyd med helsen sin (i 2022) var på 57%, mens det i fylket og på landsbasis er 76% som er fornøyde med helsen sin.

Oppvekstprofilen viser også at Råde kommune ligger signifikant bedre an enn andre kommuner på fire områder som handler om barn og unge:

- Det er en lavere andel barn i familier som mottar sosialhjelp. I Råde er andelen 3,9%, mens den i fylket er 5,2 % og for landet 5,7%.
- Det er noe færre barn som bor trangt i Råde, 15%, mot 17% i fylket og 18% i Norge.
- Bemanningen i barnehagene er på 100%, mot 90% i fylket og 92% i landet.
- Vesentlig flere ungdommer er fornøyde med treffstedene for ungdom i kommunen (63% i Råde, mot 51% i fylket og 55% i landet.

4.2.1.2 Planverk forankret i folkehelseoversikten

Kommuneplanens samfunnsdel bygger blant annet på fylkesplanen for Østfold «Østfold mot 2050»⁶, hvor temaene i folkehelseoversikten er gjenstand for fem delmål knyttet til ulike aspekter ved levekår og folkehelse:

⁴ Nettadresse: [vedlegg-4-utfordringsdokument-helseoversikten-2020-2024-l836108.pdf \(rade.kommune.no\)](https://rade.kommune.no/vedlegg-4-utfordringsdokument-helseoversikten-2020-2024-l836108.pdf)

⁵ Nettadresse: [rapport-oss-i-ostfold-2019-final-lr-oppslag.pdf \(viken.no\)](https://viken.no/rapport-oss-i-ostfold-2019-final-lr-oppslag.pdf) (Det kan være verdt å merke seg at Råde i undersøkelsen ble rangert som kommunen i Østfold med nest høyest livskvalitet.)

⁶ Nettadresse: [fylkesplan-for-ostfold-mot-2050.pdf \(viken.no\)](https://viken.no/fylkesplan-for-ostfold-mot-2050.pdf)

- Utdanning og arbeidsliv
- Stedsutvikling og bolig
- Sosiale ulikheter
- Deltagelse, livsglede og demokrati
- Samarbeid

Oppvekstprofilen for kommunen som er tilgjengelig på FHIs hjemmesider⁷ viser at kommunen ikke skiller seg ut fra landsgjennomsnittet når det gjelder andelen barn som lever i husholdninger med lavinntekt. Andelen barn i husholdninger i lavinntekt har en stigende tendens i hele landet, noe som også gjelder Råde kommune.

Det fremkommer riktignok fra intervjuene at kommunen legger bakgrunnsdata fra folkehelseoversikten til grunn for planstrategien⁸ og at det på ledernivå er kunnskap om hvilke utfordringer den synliggjør. Kommunalsjef for Oppvekst og levekår fortalte at statistikk fra FHI om folkehelse og oppvekstsvilkår presenteres for kommunestyret hvert år når den blir tilgjengelig. Han fortalte også at folkehelsekoordinator i Råde nylig gikk av med pensjon og at stillingen straks skal lyses ut.

I intervju fortalte kommunalsjefen at ett av temaene fra folkehelseoversikten ledelsen holder et øye med er statistikken for barn i lavinntektsfamilier. Han registrerte at antallet er relativt lavt i Råde kommune, men at det har steget til 10 % i siste måling. Et annet måltall fra folkehelseoversikten som kommuneledelsen er opptatt av er gjennomføringsgraden i videregående skole. Han fortalte også at elevene på 5. trinn nå scorer bedre på nasjonale prøver enn før. Kommunesjef oppvekst og levekår har tverrfaglige oppvekstmøter, hvor alle tjenesteområder innenfor oppvekst er representert. Ifølge kommunalsjef er folkehelseoversikten med som et grunnlag for hvordan kommunen jobber med planverket, også når planen for helse og oppvekst skal utarbeides. Kommunalsjef opplyste også om at arbeidet med denne planen har startet og at kommunalsjef Helse, omsorg og rehabilitering og kommunalsjef Oppvekst og levekår vil lede arbeidet sammen.

4.2.1.3 Kommunens planverk knyttet til oppvekst og levekår

I kommuneplanens samfunnsdel⁹ er det tre «gjennomgående temaer» (s. 9) som fremheves. Det første er samhandling. Det heter blant annet at «struktur og system for samhandling videreutvikles i tråd med hvilke oppgaver som skal løses» (Ibid).

Det andre temaet er barn og unge. Det vises til FNs Barnekonvensjon som sier at barn skal høres, og at barns beste skal vurderes i alle typer saker. Stikkord som nevnes er gode oppvekstsvilkår, tidlig innsats og inkludering.

Det tredje temaet er Et trygt Råde, noe som innebærer at man ved å skape et «raust, inkluderende og helsefremmende lokalsamfunn for alle» (Ibid) arbeider blant annet for å ivareta befolkningens sikkerhet og trygghet.

⁷ Nettadresse: [Hent folkehelseprofil eller oppvekstprofil - FHI](#)

⁸ Nettadresse: [planstrategi-for-rade-kommune-2020-2024-vedtatt-101220.pdf](#)

⁹ Nettadresse: [kommuneplan-2020-2037-samfunnsdel-vedtatt-110620.pdf \(rade.kommune.no\)](#)

«Økonomiplan og handlingsprogram 2023-2026 – Årsbudsjett 2023» er vedtatt i kommunestyret i kommunestyresak 066/22. Her beskrives kommunens økonomiske rammebetingelser og handlingsprogrammet for perioden 2023-2026¹⁰. Handlingsprogrammet består av strategier for arbeidet innenfor kommunalområdene Oppvekst og levekår, Helse, omsorg og rehabilitering, Miljø, plan og teknikk og Administrative tjenester. Vi vil her se nærmere på strategiene som knytter seg til kommunalområde Oppvekst og levekår, og som har vært viktige styringssignaler i perioden:

Strategier og virkemidler for kommuneplanens delmål: Trygt og godt oppvekstmiljø

Oppvekst og levekår vil særskilt ha fokus på disse strategiene:

Leve hele livet i Råde:

- Har fokus på inkludering for å skape et varmere samfunn og motvirke ensomhet og utenforskap.
- Sikre gode muligheter for livslang læring og nødvendige ferdigheter

Attraktive Råde:

- Motivere næringslivet til å satse på ungdom og ta inn lærlinger

I planstrategien for 2020-24¹¹ er Helhetlig oppvekstplan en av planene om skal utarbeides i kommunestyreperioden frem til 2023 (s.12). Utarbeidelsen av en helhetlig oppvekstplan hadde i planstrategien oppstart i 2021. Planen er per dags dato ikke ferdigstilt.

4.2.2 Kommunen skal bidra til sosial og økonomisk trygghet

Prosjektleder i NAV fortalte at utenforskap er et stort problem i samfunnet, og at flyktingeungdom og barn fra familier med dårlig økonomi er i faresonen for dette. Når familier søker om sosialhjelp, vil alle relevante opplysninger tas med i vurderingen. Barna skal ha det bra, og gode boforhold er et viktig grunnlag for de sosiale forholdene. I utgangspunktet opererer NAV sjelden med standardiserte livsoppholdssatser fordi alle familier skal få sin sak vurdert individuelt. Hvis familien har behov for vinterklær, utgifter knyttet til høytidsdager, PC, fritidsaktiviteter og så videre – så tas det med i den individuelle vurderingen. Det er derfor viktig at alle i familien, spesielt barna, blir kartlagt, forklarte hun.

Revisjonen vil bemerke at kartleggingen av barns behov ble karakterisert som mangelfull i Statsforvalterens tilsyn av NAV-kontorets ansvar for å ivareta barns behov når familien søker økonomisk stønad i Råde kommune 2022. Det ble her fastslått at «NAV-kontoret ikke sikrer at saken er så godt opplyst som mulig før det treffes en avgjørelse om tjenester etter loven»¹². I etterkant av tilsynet som avdekket mangler har dette blitt fulgt opp og er vurdert tilfredsstillende fra Statsforvalteren.

Råde kommune følger statens veiledende satser for sosialhjelp¹³. Satsene er som følger:

Enslige:	7.550 kr.
Ektepar/samboere:	12.600 kr.
Person i bofellesskap:	6.350 kr.
Barn 0-5 år:	3.700 kr.

¹⁰ Nettadresse: [wfdocument.ashx\(acossky.no\)](http://wfdocument.ashx(acossky.no))

¹¹ Nettadresse: planstrategi-for-rade-kommune-2020-2024-vedtatt-101220.pdf

¹² Nettadresse: [Rapport om Nav-kontorets ansvar for å ivareta barns behov når familien søker økonomisk stønad i Råde kommune 2022 | Helsetilsynet](http://Rapport%20om%20Nav-kontorets%20ansvar%20for%20%C3%A5%20ivareta%20barns%20behov%20n%C3%A5r%20familien%20s%C3%B8ker%20%C3%B8konomisk%20st%C3%B8nad%20i%20R%C3%A5de%20kommune%202022%20|%20Helsetilsynet)

¹³ «Satser for sosialhjelp» - dokument oversendt av kommunen.

Barn 6-10 år:	3.800 kr.
Barn 11-17 år:	4.950 kr.

Virksomhetsleder Familie fortalte at det i kommuneplanens samfunnsdel er satt mål om at i Råde har alle mulighet til å kunne leve og bo selvstendig. Virksomhet Familie har mange universelle tjenester, både til barn og familier. De har tilbud som svangerskapskurs, foreldreveiledning, familierådgivning, ulike tiltak til foreldre, samt oppfølging av gravide og småbarnsforeldre. Virksomheten har startet opp «Prosjekt 1-2-3», som omhandler svangerskapsomsorgen og de første tre leveårene. Målet for prosjektet er å fange opp tidlige familier som har behov for tettere oppfølging. Vi kommer tilbake til en nærmere beskrivelse av dette prosjektet i punkt 4.2.3.2. Hun fortalte også at Kultur og fritid har aktiviteter som er gratis for alle. Kommunen samarbeider med lag og foreninger med tilskuddsordninger slik at alle har mulighet til å delta på fritidsaktiviteter.

Kommunalsjef for Oppvekst og levekår fortalte at det innenfor NAV er etablert et eget prosjekt som handler om helhetlig oppfølging av flyktninger. Der er de ansatte veldig tett på de familiene som krever særskilt oppfølging. Kommunen bruker erfaringer fra dette prosjektet til å jobbe med alle flyktninger, inkludert de ukrainske flyktningene som har ankommet kommunen det siste året.

Helhetlig oppfølging av flyktninger og innvandrere ledes av en prosjektleder i NAV. Hun forklarte at prosjektet har som hovedmål å sørge for at flyktninger og innvandrere i kommunen får de tjenestene de har behov for. Hun fortalte i intervju at flyktninger og innvandrere kan ha store utfordringer med å finne seg til rette i det norske samfunnet, og at enkelte blir langtidsmottakere av sosialhjelp. Prosjektet hun leder skal sørge for at foreldre og eventuelt ungdom i familiene får grundig økonomisk veiledning for å sikre at de blir økonomisk selvhjulpne og kan leve av ordinær lønn. En tettere relasjon mellom kommunen og flyktningene anser hun som en avgjørende faktor i dette arbeidet og at prosjektet bidrar til denne kontakten. Prosjektleder oppgir at å bygge tette relasjoner og gjensidig tillit er tidkrevende, og at andre NAV-saksbehandlere med store mengder søknader å behandle ikke har kapasitet til å følge hver enkelt like tett opp. Hun drar på hjemmebesøk for å se hvordan familiene har det, og har dermed mulighet til å snakke med barna også. Hjemme hos familiene er det enklere for teamet hennes å se hvor familiens behov ligger.

4.2.2.1 Leve og bo selvstendig og fremme overgangen til arbeid

«Boligsosial handlingsplan 2021 – 2031» ble vedtatt av kommunestyret den 16.09.2021 i sak KS 043/21. Den er «både en strategisk plan for boligsosialt arbeid og en handlingsplan for tiltak på ulike nivå for å avhjelpe boligutfordringer i grupper med ulike behov» (s. 4).

Ifølge planen skal kommunen, på det strategiske nivået «sette langsiktige mål, utvikle tiltak og virkemidler for å nå disse målene, sette av økonomiske og faglige ressurser til arbeidet, og avgjøre hvor og av hvem de ulike oppgavene skal løses» (Ibid).

På det operative nivået skal kommunen gi råd og veiledning, skaffe egnede boliger, tildele økonomisk støtte, iverksette bo- og nærmiljøtiltak, og å gi oppfølging og tjenester i hjemmet. (Ibid).

Kommunens boligteam er et tverrfaglig team som består av medlemmer fra tildelingskontoret, psykisk helse og rus, boligveileder og NAV. De tildeler boliger etter behovsprøving, på grunnlag av Råde kommunes retningslinjer for tildeling av kommunale boliger. I handlingsplanen heter det at: «Det tverrfaglige samarbeidet legger til rette for at boligsøkere kan tilbys en mer helhetlig og tilrettelagt oppfølging, men

gir også en innsikt i blant annet hvilke behov kommunen har for vedlikehold og rehabilitering av de ulike boligene» (s. 5).

Avdelingsleder for tildelingskontoret fortalte at hennes avdeling samarbeider med NAV i forbindelse med tildelinger av bolig. Bolig er et viktig sosialt virkemiddel. NAV hjelper med bostøtte, startlån og kommunale boliger for vanskeligstilte.

Med hensyn til å fremme overgang til arbeid er dette en oppgave som primært ligger hos NAV Råde. Kommunalsjef for Oppvekst og levekår fortalte i intervju at NAVs samfunnsoppdrag er å bidra til sosial økonomisk trygghet og fremme overgang til arbeid og aktivitet. Det er ikke alltid lett å motivere innbyggere som får sosialhjelp over til arbeid. NAV arbeider med å motivere til utdanning og arbeid blant annet ved å bistå med veiledning i å skrive søknader.

4.2.2.2 Kommunen skal ivareta sosialt og økonomisk vanskeligstilte barn

Kommunalsjef Oppvekst og levekår forklarte at kommunen gir støtte til treningsavgifter, utstyr, turneringsdeltagelse også videre via tilskudd til lag og foreninger. I praksis fungerer ved at idrettsforeninger får en sum penger ut fra årlige tilskuddssøknader. Enkelte innbyggere får også støtte fra NAV til å dekke disse utgiftene.

Rådgiver Oppvekst og levekår fortalte at Fritidshuset (Huset) i Karlshus har gratis fritidsaktiviteter, og er åpent flere dager i uken etter skoletid. Der kan barn og ungdom få mat og delta på diverse aktiviteter gratis. Kommunen har også hatt sommerskole, som har vært gratis. Det finnes også en ordning hvor kommunen tilbyr sommerjobber for ungdom i 10-trinn. Dette er et lavterskeltilbud som har vist seg å være veldig populært for ungdommene, ifølge rådgiver. Der får ungdommene muligheten til å tjene litt penger og se hvordan arbeidslivet er, fortalte hun.

Prosjektleder for helhetlig oppfølging av flyktninger og innvandrere fortalte at NAV tar høyde for at barn og unges særskilte behov i vanskelige situasjoner blir fulgt opp. Målet er at barn og unge i sosialt og økonomisk vanskeligstilte familier får en mest mulig normal oppvekst. NAV støtter også fritidsaktiviteter til barna, f. eks. ved at de får mulighet til å delta i hvert fall på en (gjerne organisert) fritidsaktivitet som for eksempel fotball, håndball, kulturskole, korps, osv. Familiene kan også søke om støtte til turer i regi av skolens foreldreutvalg, organisasjoner og idretten.

Prosjektleder for helhetlig oppfølging av flyktninger og innvandrere fortalte at familiene også kan søke om støtte til aktiviteter i ferien. Denne støtten innvilges for å utjevne sosiale og økonomiske forskjeller. Aktiviteter som dekkes kan være turer til svømmehaller, fritidsparker også videre. Hun er i tett kontakt med frivillige organisasjoner som Røde Kors og Rotary som tilbyr en rekke gratis ferieaktiviteter i sommerferien.

Avdelingsleder for tildelingskontoret fortalte at ivaretagelsen av barn i lavinntektsfamilier er en prioritert oppgave også for dem. Tildelingskontoret samarbeider med skolene om tilrettelegging. Avdelingsleders rolle er å sørge for at barna får de helsetjenestene de trenger for å få gjennomført skolegangen. Tildelingskontoret jobber også med for eksempel støttekontakt og avlastning til foreldre, slik at de får hjelp med å stå i sine utfordringer. Hun forklarer at Tildelingskontoret også jobber med dette som del av koordinerende enhet, på tverrfaglige møter, i ansvarsgruppemøter også videre. De jobber sammen med de andre tjenestene i team for å få til en struktur, og de jobber tett med skolene og barnehagene om overganger. I overgangen til videregående skole er det som oftest tildelingskontoret som får koordinatrollen.

4.2.2.1 Forebyggende tiltak

Kommunen har ifølge kommunalsjef for Oppvekst og levekår i det seneste registrert et utfordrende ungdomsmiljø i kommunen, men har satt inn ressurser for å finne løsninger på dette. Det har vært mye bekymring fra elever, foreldre og ansatte om utageringen de har opplevd, både ved ungdomsskolen og på fritiden. Kommunen har blant annet engasjert nærmiljøarbeidere som blant annet har bistått Råde ungdomsskole 7-8 uker før sommerferien 2023. Disse har etablert en relasjon til elevene og fulgt opp disse gjennom sommeren. Sammen med skolen, barnevernet og politiet har kommunen klart å få bedre oversikt over ungdomsmiljøet. Kommunalsjef Oppvekst og levekår er godt fornøyd med det arbeidet som er gjort så langt, men forteller også at de i samarbeid med politiet, nærmiljøarbeidene, foresatte og ansatte i kommunen må fortsette dette arbeidet i tiden fremover.

Kommunalsjefen opplyste om at Ungdomsteam psykisk helse og rus er på ukentlige besøk på ungdomsskolene. Han la til at Råde ungdomsskole ikke har hatt helsesykepleier på skolen på grunn av sykefravær, men at det er ansatt en helsesykepleier fra uke 41. Kommunen har også igangsatt et prosjekt knyttet til rus og oppfølging av barn og unge, hvor de er i dialog og samtaler med elever og foresatte, særlig på 7. trinn og i forbindelse med overgangen til 8. trinn og videre til 9. Dette startet våren 2023. Personen som jobber i en prosjektstilling som ruskonsulent jobber med klassene, men også på individnivå med elever og foresatte for å forebygge tidlig rus.

Kommunalsjef fortalte at det i løpet av høsten 2023 blir etablert en ny arena for dialog mellom fritidsklubben og skolene. Han forklarte at elever som har utfordringer på skolen ofte kan fungere godt i samarbeid med andre på klubben (Huset). Der kan de lettere oppleve mestring som ikke dreier seg om fag, for eksempel i sosiale aktiviteter eller oppgaver knyttet til Huset.

Rådgiver for Oppvekst og levekår fortalte at hennes inntrykk er at barn og unge i kommunen ønsker seg flere fritidstilbud enn det som er tilfelle i dag. I dag finnes det tilbud som for eksempel fotball, håndball og BMX. Men det er utfordrende å finne noe som fanger opp alle barn og unge, fortalte hun.

Prosjektleder for BTI fortalte også om et annet eksempel på et lavterskeltilbud: PPT har Åpen Tid med barnehagene og samarbeidsmøter med skolene, hvor barnehager og skoler kan få råd og veiledning om barn man er bekymret for eller i forkant av henvisning til PPT.

4.2.2.2 Prosjekt 1-2-3

Kommunens har etablert et prosjekt-som heter «Prosjekt 1-2-3». Prosjektet handler om å sette inn ekstra ressurser knyttet til å sørge for at barns utvikling er best mulig. De første 3 årene av barnas liv legger grunnlaget for utviklingen av leseferdigheter og sosiale ferdigheter senere. Prosjektet innebærer at man ønsker å tilby foresatte hjelp til å håndtere hverdagen. Dette arbeidet begynner når foreldrene er hos jordmor, altså før barnet blir født. Hvis jordmor er bekymret for at familien har utfordringer, kan kommunen sette inn tiltak tidlig. Sammen med jordmor kan det legges en plan med andre tjenester i kommunen for å hjelpe til med det familien måtte trenge. Dette er et tverrfaglig prosjekt og involverer både kommunale og private barnehager i samarbeid med kommunens tjenesteapparat. Målet er å legge grunnlaget for at barna blant annet gjennomfører videregående skole. I dette arbeidet er naturlig nok barnehage meget viktig-

4.2.3 Samarbeid på systemnivå

En forutsetning for et velfungerende samarbeid mellom de kommunale tjenestene er et planverk som danner et verdimeslig og organisatorisk fundament for samkjørte prosedyrer og rutiner når det er behov for å samarbeide om tjenester til den enkelte innbygger. Revisjonen har fått oversendt sentrale rutiner for samhandling. På oppvekstområdet dreier det seg blant annet om «Virksomhetsplan Familie 2018-2021», nærmere bestemt den rullerte versjonen fra 2022. Her beskrives virksomhetens hovedmål med hensyn til levekår og folkehelse slik: «I 2022 preges vi av et levende lokalsamfunn med aktive og engasjerte innbyggere og velfungerende og målrettede tjenester». Videre defineres fem delmål knyttet til dette:

- Sosial rettferdighet og livskvalitet for alle.
- Positiv sosial kapital og god integrering i et samarbeid med frivillig sektor
- Økt vekst og kompetanse gjennom et flerkulturelt samfunn.
- Styrking av det forebyggende og helsefremmende arbeidet for å dempe veksten i offentlig tjenesteproduksjon innen helse- og omsorgsområdet.
- Barn og unge skal vokse opp i utviklende miljøer og bidra aktivt i lokalsamfunnene.

Med hensyn til tjenester knyttet til levekår og forebygging av utenforskap blant voksne er «Strategiplan for NAV Råde 2023» et sentralt dokument. Denne danner utgangspunkt for kompetanseplanen og for handlingsplaner for de ulike fagområdene. Planen viser til data som er hentet ut fra NAV Rådes eget fagsystem, som viser at det var en liten økning i antall sosialhjelpsmottakere fra 2021 til 2022, fra 146 til 159. Det vises til at det økte behovet for sosialhjelp har sammenheng med en økonomisk situasjon preget av økte levekostnader. Det vises også til at NAV Råde i 2022 fikk påvist et lovbrudd i forbindelse med tilsyn av Statsforvalteren som handlet om at det ikke ble gjort en tilstrekkelig kartlegging av barns behov ved søknad om sosialhjelp, og at det ikke ble foretatt en forsvarlig vurdering og beslutning ved søknad om økonomisk stønad til familier. Sistnevnte hadde slik revisjonen forstår det sammenheng med en regelendring som gjorde det ulovlig å begrense sosialstøtte når familien hadde flere enn to barn. Dette avvirket er lukket og det er laget en detaljert opplæringsplan, interne rutiner er revidert og det har blitt jobbet systematisk for å endre praksis på fagområdet. I sin analyse etablerer strategiplanen barnefattigdom og utenforskap som ett av tre temaer som skal være i fokus i tiden fremover (s.2).

Strategiplanen definerer tre overordnede strategier for NAV Råde i 2023:

1. Sammen løser vi samfunnsoppdraget
2. Sammen finner vi løsninger med dem som trenger det mest.
3. Alle får pengene de har krav på – enkelt og forutsigbart.
4. Vi mobiliserer arbeidskraft i et arbeidsliv i omstilling

I «Mandat Oppvekstteam» (godkjent 06.05.2022) beskrives opprettelsen, mandatet, formålet, organiseringen, metodikken og saksbehandlingen i det nyopprettede oppvekstteamet. Formålet med dette tverrfaglige samarbeidet er for det første å gi riktige tjenester til rett tid for barn, unge og familier som trenger et helhetlig/sammensatt tilbud. For det andre skal det sikres at hjelp blir gitt på en måte som enkelttjenester alene ikke er i stand til å gjøre. Bakgrunnen for opprettelsen er et behov for mer omfattende tverrfaglig samhandling og overordnet koordinering mellom virksomheter og tjenester i kommunen. Teamet har ni faste medlemmer, inkludert ledere for seks av kommunens virksomheter samt familieveileder, barnekoordinator og en representant for forsterket barnehage.

Virksomhetsleder forklarte at rutinene innebærer at deltakerne i møtet skal være forberedt, ha en agenda for møtet, ha forventninger til møtet og det skal være en tydelig rollefordeling. Dette fungerer godt, forklarte hun, men det kan være en utfordring hvis det er tvil om hvilken tjeneste som har ansvaret og hvem som skal utføre tiltaket. Da er det viktig at man har en god dynamisk samhandling mellom

ansvarsområdene. Det er et potensiale for forbedring, fortalte hun, i å sørge for at deltakerne i etterkant av et samarbeidsmøte vet hva de har fått ut av møtet, og hva som er den enkeltes ansvar til neste gang.

Virksomhetsleder Familie fortalte at BTI-arbeidet er en betydelig pådriver for å etablere nye samhandlingsarenaer. Det har bidratt til å gjøre det tydeligere når og hvordan man skal involvere andre tjenester, og hva man må forberede før man inngår samarbeid i saker.

4.2.4 Rutiner og praksis for samarbeid i enkeltsaker

Regelverket for hvordan de kommunale tjenestene skal samarbeide er omfattende, og er gjenstand for skriftlige og ikke-skriftlige rutiner i kommunens virksomheter. Vi vil her begrense oss til det overordnede programmet som kommunen har etablert som en ramme for samarbeid mellom tjenester som retter seg mot barn og unge, BTI. Slik vi oppfatter det favner programmet om de underliggende rutinene som hver enkelt tjeneste har for samarbeid med andre tjenester, og er styrende for utformingen av de enkelte rutinene.

4.2.4.1 BTI (Bedre Tverrfaglig Innsats)

Det nyeste tilskuddet i Råde kommunes tverrfaglige samarbeid for å forebygge utenforskap blant barn og unge er Bedre Tverrfaglig Innsats (BTI). Kommunen har brukt to år på å tilpasse modellen til Råde kommune, og den ble satt i drift helt i starten av revisjonsperioden (sommeren 2023). Samhandlingsmodellen har som mål å bidra til tidlig innsats, samordning og medvirkning¹⁴. Kommunen har hatt en prosjektleder som har koordinert det forberedende arbeidet med modellen. Ansatte i elleve virksomheter har fått særskilt opplæring og deltatt i utarbeidelsen av handlingsveiledere som forteller hvilken rolle de ulike tjenestene i kommunen har i BTI-arbeidet og hvilke handlinger som skal gjøres når.

Prosjektleder fortalte at BTI-arbeidet spenner over alle tjenestene i kommunen. Hun legger til at kommunen har arbeidet med dette lenge og at det er forankret i ledelsen. Kommunalsjef for oppvekst og levekår er prosjekteier og styrer BTI-arbeidet i sin helhet. Hun fortalte at hun ser på det som en fordel at arbeidet ikke bare er bygget opp nedenfra, men at det også er forankret i ledelsen. Hun påpeker at det også er viktig at det fortløpende kommer innspill til forbedringer i arbeidet fra de ansatte.

Kommunen har fått tilskuddsmidler fra Bufdir¹⁵-som har medfinansiert etableringen av BTI-modellen i Råde kommune. De elleve instansene som har vært involvert i arbeidet ligger innenfor tjenestemrådene jordmor, rus/psykiatri, skoler, barnehager, helsestasjon osv. Lederne i tjenestene deltar i prosjektgruppen og i styringsgruppen.

Prosjektleder fortalte at BTI-arbeidet også innebærer ulike grader av samarbeidsrutiner mellom tjenester. Det avholdes tverrfaglige møter (BTI-møter) i virksomhetene. Hvis behovene øker eller er mer komplekse så avholdes samarbeidsmøter mellom de involverte tjenestene. Da er man også tidlig ute med å inkludere foresatte og barn/elever/unge i møtene. Det er én av instansene/tjenestene som skal ha det overordnede ansvaret for familien/barnet. Hun understreker at dette er viktig også for å unngå at det ikke er familiene selv som får ansvaret for samordningen

¹⁴ [BTI \(rade.kommune.no\)](https://rade.kommune.no)

¹⁵ Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet, underlagt Barne- og familiedepartementet, og er et fagorgan på områdene barnevern, barn, ungdom og oppvekst, adopsjon, familievern, likestilling og ikke-diskriminering og vold i nære relasjoner. (Regjeringen.no)

Mellom barnehagene og skolene er det overgangsrutiner, og det er nylig startet et arbeid med å revidere overgangsrutinen mellom barneskole og ungdomsskole.

Prosjektleder opplyste om at BTI-arbeidet er bygget rundt handlingsveiledere, tilpasset til og utarbeidet av ansatte som har vært med i prosjektarbeidet. Disse viser hvordan man kan identifisere behov og justere innsatsen rundt et barn det er tilknyttet en undring eller bekymring til, eller etablert tjenester rundt. Handlingsveilederene er lett tilgjengelige på kommunens hjemmesider¹⁶ og er tilpasset hver enkelt tjeneste¹⁷. De beskriver det tverrfaglige samarbeidet på kommunenivå og tjenestenivå, og hvordan man utformer tjenestene på individnivå. Hun fortalte at handlingsveilederene trer i kraft på et lavt nivå av bekymring og at den viser hvordan flere tiltak skal settes inn etter hvert som bekymringene blir større.

Prosjektleder fortalte at det avholdes flere faste tverrfaglige møter i året, som handler om hvordan BTI-modellen fungerer. For eksempel har barnehagene fire slike faste møter, mens skolene har 6-7 møter i året. Da deltar alle tjenestene innenfor Oppvekst, som f.eks. barnehage, skole, helsestasjon, fysioterapi- og ergoterapitjenesten, PPT og barnevern.

Prosjektleder fortalte at hun opplever at BTI-møtene rundt hvert enkelt barn/ungdom gjør at man får fordelt ansvaret. Hun la til at det kan være en utfordring å sørge for at man utveksler informasjon på en lovlig måte. Avhengig av hvilke tjenester som er involvert kan det være vesentlig å sørge for samtykke fra foreldre til at de ulike tjenestene utveksler informasjon om barnet. Det er derfor et behov for mer formalisert samarbeid, for eksempel ved at man følger opp oppgavene som påligger den enkelte tjenesten i BTI modellen. Barnevernet er slik hun vurderer det tidlig ute med å ta kontakt med de andre tjenestene. Men hun la til at det er et forbedringspotensial med hensyn til å etablere tettere samarbeid på et tidligere tidspunkt, slik at sakene ikke rekker å utvikle seg til et punkt hvor det er snakk om mer sensitive opplysninger. Et av målene med BTI-arbeidet er at vi får dokumentert tidlig alt vi gjør av vurderinger fra første gang vi opplever en endring av adferd hos et barn og at saker som eventuelt blir meldt til barnevern har mye informasjon om hva som er gjort i hver enkelt sak.

Prosjektleder BTI fortalte at hun har hatt mye kontakt med NAV, men at det kan være en utfordring at NAV ikke har mye direkte kontakt med barna. Hun fortalte at NAV har uttrykt at de ønsker kompetanseheving, spesielt rundt barn/unge og «den vanskelige samtalen» som tema. Det kreves for eksempel kunnskap for å skrive en god bekymringsmelding som ikke ødelegger relasjonen til brukeren. Dette er noe som den nye lederen i NAV har vært opptatt av å forbedre. Prosjektleder opplyste videre at en viktig del av hennes arbeid har vært å gjennomføre opplæring med de NAV-ansatte, for eksempel i hvordan å gjennomføre slike urosamtaler med barn.

Prosjektleder informerte revisjonen om at hun påfølgende dag etter intervjuet hadde sin siste dag i jobben som prosjektleder for BTI da hun skal slutte i Råde kommune. Det er virksomhetsleder for Familie som skal videreføre oppfølgingen av BTI-arbeidet.

4.2.5 Arenaer for å utveksle informasjon

Kommunen har etablert en rekke ulike arenaer for å sørge for at kommunens tjenester utveksler informasjon med hverandre på en best mulig måte. Innenfor oppvekst har de tverrfaglige oppgavemøter mellom tjenestene. Her deltar rektorene, barnehagemyndighet, leder for kultur og fritid, virksomhetsleder Familie, avdelingsleder for PPT, avdelingsleder for Helsestasjon, avdelingsleder for Psykisk helse,

¹⁶ Nettadresse: [Handlingsveiledere - BTI \(rade.kommune.no\)](http://Handlingsveiledere-BTI(rade.kommune.no))

¹⁷ Nettadresse: www.rade.kommune.no/BTI

kommunepsykolog, BTI koordinator, rådgiver Oppvekst, samt avdelingsleder for barnevern. Disse møtes hver sjette uke for å drøfte saker på systemnivå, og det tas ikke opp enkeltsaker. Andre tjenester innkalles etter behov, for eksempel ungdomsslos eller lignende.

Kommunalsjef for Oppvekst og levekår fortalte at disse møtene på ledernivå er viktige, men la også til at de viktigste arenaene for tverrfaglig praksis er de som er ute i virksomhetene, og blant de som er sammen med barn og unge. Virksomhetene har tverrfaglige møter seg imellom hvor de utveksler informasjon på et mer operativt nivå. Kommunalsjef fortalte også at oppvekstlederne møtes en time hver fredag på teams. Det er et mer uformelt møte, hvor man ikke har satt en agenda på forhånd, og hvor ledere på oppvekstfeltet snakker seg gjennom uken som har vært og uken som kommer. Der får de også informasjon på tvers av virksomhetene. Ellers foregår det også mye sporadiske tverrfaglige møter i tillegg, og ikke bare gjennom faste møter.

Rådgiver Oppvekst og levekår fortalte at det er mange forskjellige møtearenaer i kommunen, og at kanskje den viktigste arenaen på overordnet nivå er kommunedirektørens strategiske ledergruppemøter, der alle virksomhetslederne er samlet. Dette er en viktig arena for å utveksle informasjon mellom virksomhetene. Kommunens politiråd er også en viktig arena. Her møtes politiet, ordfører, kommunedirektør, SLT-koordinator og kommunalsjef for oppvekst og levekår for å samhandle om felles utfordringer. I tillegg har kommunen etablert en SLT-gruppe i tråd med SLT-modellen (samordnede lokale rus- og kriminalitetsforebyggende tiltak). I denne gruppen innkaller SLT-koordinator representanter fra forskjellige tjenesteområder i kommunen som jobber med ungdom sammen med politiets forebyggende enhet.

Rådgiver ga uttrykk for henne har også de ukentlige møtene med barnehagemyndigheten i kommunen. Det arrangeres barnehagestyrersamling en halv dag hver måned, der styrere i kommunale og private barnehager deltar, sammen med barnehagemyndighet og kommunal barnehageeier. I kommunen er det 5 private barnehager og 2 kommunale, fortalte hun.

Virksomhetsleder Familie fortalte at virksomheten har seks avdelinger og at de gjennomføres ledermøter med avdelingsledere og kommunepsykolog hver 14. dag. Her er blant annet samhandling mellom tjenesteområder er et tema. Hver sjette uke er virksomheten representert i møte med hele oppvekstområde, og hver sjette uke deltar virksomheten i utviklingsmøte for helse, omsorg og rehabilitering. Oppvekstteam er en annen arena der aktuelle tjenesteområder møtes for å samordne tjenester ved sammensatte og komplekse behov. Hun forklarer at hun oppfatter disse som gode arenaer og møtepunkter. Det er faste samhandlingsmøter (BTI-møter) på skoler og barnehager der aktuelle tjenesteområder er representert. Samarbeidet mellom skole og PPT er også styrket, blant annet ved at de har økt ressursene til observasjoner på 1. og 8. trinn de første 8 ukene ved nytt skoleår.

Virksomhetsleder Familie forklarte at gjennom BTI-arbeidet har det blitt synliggjort behov og det er etablert flere samhandlingsarenaer mellom kommunens tjenesteområder. Selv om det er mye kontakt mellom ulike tjenesteområder, er det fortsatt behov for å bli bedre kjent, og for å dele kunnskap om hvilke tiltak de forskjellige avdelingene og virksomhetene har. Kommunen har en juridisk bindende samhandlingsplikt og skal samhandle når behovene krever det.

I intervjuene fremkom det også at kommunalsjefene, virksomhetslederne, avdelingsledere og ressurspersoner i kommunen har gjennomført et felles lederopplæringsstudium (Ledelse av Prosesser), som har bidratt til en felles faglig forståelse og et felles fagspråk på ledernivå i kommunen. Det holdes leder-samlinger to ganger i året hvor man bruker LAP-metodikken. På disse samlingene deltar samtlige ledere, og formålet er å skape en sammenheng mellom ledernivåene. Disse møtene avholdes en til to ganger i året, og bidrar til at de opprettholder kunnskapen om hverandres oppgaver. Jo mer de deltar

på felles arenaer med andre tjenester, jo mer oversikt får ledelsen i kommunens ulike virksomheter over det totale tjenestetilbudet i kommunen, forklarte hun.

4.2.6 Sikring av at en kommunal tjeneste får hovedansvaret for samordningen

Kommunalsjef for Oppvekst og levekår opplyste i intervju at ansvaret for å utøve tiltak skal være tydelig avklart, og at BTI-modellen beskriver klart hvem som skal gjøre hva.

I handlingsveilederene for BTI-arbeidet, som ligger på kommunens hjemmesider beskrives tidspunktene for å plassere ansvaret for sakene. Her er det også lenker til blant annet møtemal, samtykkeskjema, referat/evalueringssmal og en oversikt over de kommunale tjenestene, hva de kan tilby og hvordan andre tjenester kan ta kontakt med dem. For de mest sammensatte sakene er ansvaret plassert i en ansvarsgruppe som skal koordinere og gjennomføre tiltak etter en plan som lages i gruppen.

Rådgiver i Oppvekst og levekår fortalte at kommunen prøver å sørge for at én kommunal tjeneste får hovedansvaret for samordningen av tjenestene. Hvis et barn/en elev har krav på et samordnet tjenestetilbud vil det settes opp en koordinator for ansvarsgruppene som har hovedansvaret for å samordne tjenestetilbudet, forklarte hun.

Virksomhetsleder Familie fortalte at i hennes virksomhet er det etablert en møtестruktur som sier noe om hvordan de skal gjennomføre et møte. Møtedeltagere skal være forberedt, det skal foreligge en agenda, det skal være tydelig intensjon og mål med møtet og en klar rollefordeling. Hun la til at det kan være en utfordring at en virksomhet kan ha behov for tjenester som ligger innenfor en annen virksomhets ansvarsområde, da har man ikke samme autoritet, forklarte hun. Det er viktig å etablere en god dynamisk samhandling mellom ansvarsområdene og unngå silojobbing. Omorganiseringen av kommunen har resultert i en flatere struktur, fortalte hun, noe som har gjort det enklere å se muligheter for å samarbeide med andre tjenester utenfor sin egen.

Avdelingsleder for Tildelingskontoret fortalte at ansvaret for å utarbeide individuell plan faller på Tildelingskontoret når det er behov for at kommunen yter en helsetjeneste. Hun forklarer at denne plasseringen av ansvaret ikke er regelbestemt, men at det er en praksis som først og fremst gjør det enklere å holde oversikt over de individuelle planene. Når det etableres en ansvarsgruppe kan avdelingsleder peke ut en tjeneste som skal ha ansvaret for å gi barnet/ungdommen en koordinator til å følge opp arbeidet. Ofte tilfaller koordinatoransvaret den virksomheten som har flest tjenester for og er nært barnet.

Avdelingsleder for Tildelingskontoret fortalte at det alltid foreligger samtykke fra foresatte når informasjon utveksles mellom tjenester i ansvarsgruppene. Det kan være mange medlemmer i en ansvarsgruppe, noe som kan gjøre det mer ubehagelig for foreldre, for eksempel hvis det deltar 15 personer fra kommunen i møtet. Derfor har kommunen prøvd å redusere antall personer i møtene, forklarte hun.

4.3 Vurderinger

4.3.1 Oversikt over helsetilstanden skal brukes som grunnlag for planlegging og styring

Råde kommunes oversikt over helsetilstanden, «Utfordringsdokument – Helseoversikten for 2020-2024» svarer til kravene i loven om å gi en oversikt over helsetilstanden og negative og positive faktorer som kan ha innvirkning på denne. Blant annet gjøres det også en vurdering av hvilke faktorer man må jobbe med for å redusere sosial ulikhet i helse, hvor lavinntekt fremheves som et sentralt tema. I tillegg vurderer den hvordan kommunen kan bidra til gode oppvekstvilkår for alle barn og unge. Her fremheves seks temaer. Disse gjenspeiler temaene der FHI's oppvekstprofil viser at kommunen skårer dårligere enn andre kommuner.

Kommunens planstrategi har et mer overordnet perspektiv, men bygger på «Utfordringsdokument» (oversiktsdokumentet), noe som ble bekreftet i intervjuene. Planstrategien inneholder også blant annet Oppvekstplan som en av planene som skal utformes i planperioden. Oversiktsdokumentet er også en del av kunnskapsgrunnlaget for blant annet kommuneplanens samfunnsdel og for gjeldende økonomiplan og handlingsprogram.

Det er revisjonens vurdering at kunnskapsgrunnlaget i oversiktsdokumentet brukes som grunnlag for planlegging og styring i kommunen.

4.3.2 Kommunen skal bidra til sosial og økonomisk trygghet

Kommunen har et omfattende tjenestetilbud som har som mål å bedre levekårene for vanskeligstilte, bidra til sosial og økonomisk trygghet og at den enkelte innbygger får mulighet til å leve og bo selvstendig, samt å fremme overgang til arbeid. Tiltakene spenner fra de helt universelle, knyttet til arenaer som barnehage og skole, til de mer målrettede tiltakene på individnivå som settes i verk i enkeltsaker, som f.eks. bostøtte og foreldreveiledning, og som er en del av et felles sikkerhetsnett.

Det fremkommer at NAV følger nasjonale satser for sosialhjelp, og at det gjøres individuelle vurderinger av støtte til barn og unge for at de skal kunne delta i aktiviteter. Vurderingene knyttet til å ivareta barns behov når familien søker økonomisk bistand gjøres nå på en måte som er vurdert tilfredsstillende av Statsforvalteren. I tillegg til universelle tjenester rettet mot barn og unge, som barnehage, skole, skolehelsetjeneste og så videre, er det også etablert målrettede prosjekter som retter seg mot flyktninger og familier med små barn. I kommunens arbeid med å ivareta sosialt og økonomisk vanskeligstilte barn er det, utover direkte økonomisk støtte, etablert gratis fritidstilbud, blant annet i samarbeid med frivillige organisasjoner i kommunen.

I arbeidet for å hjelpe innbyggerne til å leve og bo selvstendig etablerer den boligsosiale handlingsplanen en ramme for langsiktige mål, virkemidler og ressurser. Et sentralt tjenestetilbud er kommunens boligteam, som er et tverrfaglig team som tildeler boliger etter behovsprøving. Det er etablert et samarbeid om dette hvor tildelingskontoret og NAV legger til rette økonomisk og på andre måter. Med hensyn til å fremme overgangen til arbeid ligger denne oppgaven først og fremst hos NAV Råde.

Kommunen har også etablert forebyggende tiltak, spesielt for å bedre miljøet blant ungdom. Blant tiltakene er nærmiljøarbeidere og ungdomsteam Psykisk helse og rus og en fritidsklubb. Det er også etablert et prosjekt for å styrke barns tidlige utvikling som involverer flere virksomheter og tjenester i kommunen.

Revisjonen vurderer at kommunens arbeid på overordnet nivå med å bidra til sosial og økonomisk trygghet i tråd med de forventningene som er lagt i sentrale føringer, og at det gjøres justeringer og tilpasninger løpende for å møte utfordringsbildet i kommunen. En stor del av arbeidet bygger på tiltak som er etablert som tillegg til de universelle tjenestene, og er avhengig av en fleksibel ressursallokering og at man har god oversikt over utfordringer blant befolkningen.

På bakgrunn av ovennevnte er det revisjonens vurdering at kommunen arbeider tilfredsstillende med å bedre levekårene for vanskeligstilte og bidra til sosial og økonomisk trygghet, herunder at den enkelte får mulighet til å leve og bo selvstendig.

4.3.3 Samarbeid på systemnivå

Vi har undersøkt om kommunens velferdstjenester samarbeider på systemnivå. Et slikt samarbeid skal sørge for at både at den enkelte tjeneste skal kunne ivareta egne oppgaver, samt at andre tjenesteytere skal kunne ivareta sine oppgaver. Fakta viser at kommunen har utarbeidet mange rutiner og praksis for samarbeid. Det er utarbeidet flere sentrale styringsdokumenter, som virksomhetsplan Familie, strategiplanen for NAV i Råde og mandatet for oppvekstteamet. I de siste årene har kommunen arbeidet med å etablere BTI. Dette arbeidet spenner over alle tjenester i kommunen og er forankret både i tjenestene og i ledelsen. Det er også formidlet at det kommer fortløpende innspill til forbedringer fra de ansatte.

Slik vi vurderer det legger til rette for et systemisk samarbeid, hvor flere nivåer og mange virksomheter/enheter har vært involvert. På bakgrunn av dette er det revisjonens vurdering at kommunen har et tilfredsstillende samarbeid på systemnivå.

4.3.4 Rutiner og praksis for samarbeid i enkeltsaker

Vi har undersøkt om det er etablert rutiner og praksis for samarbeid i enkeltsaker, herunder om det er etablert en enhetlig forståelse og praksis om felles ansvar.

Utover de føringene som ligger i kommunens planverk er etableringen av BTI et viktig tiltak som bidrar til tettere samarbeid mellom tjenestene i sammensatte enkeltsaker. Dette tiltaket retter seg mot å forebygge av utenforskap blant barn og unge i kommunen. Modellen binder sammen tjenestene når det er behov for samarbeid i sammensatte saker, og legger til rette for å gi økt forutsigbarhet i iverksettelsen av tiltak.

Modellen bygger på en standard som er brukt i mange kommuner. Revisjonens gjennomgang viser at det er utarbeidet en veileder som tjenestene har samarbeidet om, og som danner grunnlag for samarbeidspraksis i kommunen. Modellen omfatter hele spekteret av tjenester som arbeider med barn og unge, og binder de ulike tjenestene eksisterende rutiner og praksis for samarbeid på en oversiktlig måte. Dette innebærer også tidlig inkludering av foresatte og barn/elever i møtene.

Det fremkommer også av fakta at kommunen har en overgangs rutine mellom barnehagene og skolene, og det er nylig startet et arbeid med å revidere overgangs rutinen mellom barneskole og ungdomsskole.

På bakgrunn av ovennevnte er det revisjonens vurdering at kommunen har tilfredsstillende rutiner for samarbeid i enkeltsaker.

4.3.5 Arenaer for å utveksle informasjon

Vi har undersøkt om kommunen har etablert arenaer for å utveksle informasjon og kunnskap om hverandres ansvar og oppgaver, med mål om å skape felles kultur og holdninger om hvordan man kan samarbeide.

Vi har sett at det er mange ulike møtearenaer mellom tjenestene i kommunen. Kommunedirektørens ledergruppemøter samler alle virksomhetene som bidrar til at de ulike virksomhetene kan utveksle informasjon med hverandre. Innenfor oppvekstområdet er de tverrfaglige oppgavemøtene viktige arenaer for å drøfte enkeltsaker hvor flere tjenester er involvert. Innenfor virksomhet Familie er ledermøtene en arena for å diskutere samhandling mellom tjenesteområder innenfor virksomheten. Det er også beskrevet flere ulike møtearenaer mellom virksomheter som samarbeider med barnehagene og skolene.

Kommunen har samlet sett en lang rekke arenaer hvor de ulike tjenestene i kommunen kan utveksle informasjon om hvilke behov de har for å avklare ansvar og utvikle ulike typer samarbeid. Det er blant annet jevnlig møter i Virksomhet Familie samt tverrfaglige oppgavemøter innenfor oppvekst. Det er også gjennomført et felles ledeopplæringsstudium for alle kommunalsjefer og virksomhetsledere, avdelingsledere og andre ressurspersoner.

På bakgrunn av ovennevnte er det revisjonens vurdering at kommunens ulike tjenester har arenaer for å utveksle informasjon og kunnskap om hverandres ansvar og oppgaver.

4.3.6 Sikring av at en kommunal tjeneste får hovedansvaret for samordningen

Vi har undersøkt om kommunen har etablert en praksis for hvordan hovedansvaret i enkeltsaker skal fordeles og følges opp når det er mer enn en tjeneste som er involvert i saken. Vi har sett at dette er forankret i rutineene for samarbeid i enkeltsaker, for eksempel i arbeidet etter BTI-modellen, hvor det for alle aktivitetene i modellen er bestemt hvem som har ansvaret. Ansvaret for hvem som skal utføre tiltak er beskrevet i denne modellen. Videre er ansvaret for de mest sammensatte sakene plassert i en svarsgruppe som koordinerer og gjennomfører tiltak.

Slik vi vurderer det har kommunen en praksis for å sørge for at én kommunal tjeneste får hovedansvaret for samordningen av tjenestene, og at dette bidrar til at den enkelte tjenestemottaker får et samordnet tjenestetilbud.

4.4 Konklusjon

Basert på de undersøkelser som er gjort konkluderer revisjonen med at kommunen har etablert helhetlige tjenester for arbeidet med barn og unge for å forebygge utenforskap og dårlige levekår.

Råde kommune har oversikt over levekårs- og folkehelseutfordringer som danner grunnlaget for kommunens mål, strategier og tiltak.

Det er iverksatt nødvendige tiltak for å møte levekårs- og folkehelseutfordringer. Kommunen har et omfattende tjenestetilbud som har som mål å bedre levekårene for vanskeligstilte. Utover de almene tjenestene, som barnehage og skole, er det etablert målrettede tjenester som skal sikre sosial og økonomisk trygghet og å fremme overgang til arbeid. Det er også etablert flere prosjekter som retter seg mot flyktninger og barn og unge i kommunen, samt forebyggende tiltak for å bedre miljøet blant ungdom.

Kommunen har etablert samarbeid på tvers av virksomheter og tjenester for å møte levekårsutfordringer knyttet til barn og unge. I den sammenheng er det utarbeidet rutiner og praksis for samarbeid, og Råde kommune har i de siste årene arbeidet med å etablere BTI (Bedre Tverrfaglig Innsats). Modellen legger til rette for et systemisk samarbeid, hvor flere nivåer og mange virksomheter/enheter har vært involvert. Det er også etablert rutiner og praksis for samarbeid i enkeltsaker som bygger på en enhetlig forståelse av hva som skal være praksis for det felles ansvar tjenestene har. Kommunen har etablert arenaer for å utveksle informasjon og kunnskap om hvordan man skal fordele ansvar og oppgaver. Dette innebærer også en praksis for hvordan hovedansvaret i enkeltsaker skal fordeles og følges opp når det er mer enn én tjeneste som er involvert i saken.

Revisjonen skal ifølge standard for forvaltningsrevisjon gi anbefalinger når det er hensiktsmessig med bakgrunn i data, vurdering(er) og konklusjon(er). I dette tilfellet har vi kommet frem til at våre data, vurderinger og konklusjon ikke gir grunnlag for å gi anbefalinger.

5 KILDER OG LITTERATUR

Statlige føringer

LOV-2011-06-24-29: Lov om folkehelsearbeid (folkehelseloven)

FOR-2012-06-28-692: Forskrift om oversikt over folkehelsen

LOV-2008-06-27-71: Plan- bygningsloven

LOV-2011-06-24-30: Helse- og omsorgstjenesteloven

LOV-1992-07-17-100: Barnevernloven

LOV-2009-12-18-131: Sosialtjenesteloven

LOV-1998-07-17-61: Opplæringslova

LOV-2005-06-17-64: Barnehageloven

Nasjonalt faglig retningslinje for det helsefremmende og forebyggende arbeidet i helsestasjon, skolehelsetjeneste og helsestasjon for ungdom (Helsedirektoratet 2017).

Nasjonalt veileder: «Samarbeid om tjenester til barn, unge og deres familier»

Kommunens styringsdokumenter

Organisasjonskart Råde kommune

Boligsosial handlingsplan - Vedtatt av kommunestyret 16.09.2021 i sak KS 043/21

Helhetlig plan for integrering og inkludering 2019-2022 – vedtatt 14.02.2019

Kommuneplanens samfunnsdel «Råde 2037»

Mandat Oppvekstteam

Oversikt over folkehelsen: «Utfordringsdokument – helseoversikten 2020-2024

Planstrategi for Råde kommune for kommunestyreperioden 2020-2023

Strategiplan NAV Råde 2023

Virksomhetsplan Familie

Virksomhetsplan oppvekst Karlshus

Virksomhetsplan virksomhet oppvekst Saltnes 2022-2023

Rutiner og prosedyrer

BTI-møter barnehager og PPT høsten 2023

BTI-møter og samarbeidsmøter skole høsten 2023

Fra bekymring til henvisning skole PPT

NAV Råde samarbeid

Overgangsrutine: «Barnehage og barneskole»

Overgangsrutine: «Årshjul/rutiner ved overgang – Barnetrinn/ungdomstrinn»

Rutiner for samarbeid: «PPT og skole»

Prosedyre for tverrfaglige møter

Prosedyre ved fravær (revidert 28.feb_Endelig versjon)

Rutine SLT

Rutine: «God kommunikasjon skole hjem»

Orienteringer fra kommunen

«Samarbeid styrket tilbud bhg og PPT»

«Satser for sosialhjelp»

Andre kilder

BTI-portalen for Råde kommune (www.rade.kommune.no/BTI)

Folkehelseprofil for Råde kommune: [Hent folkehelseprofil eller oppvekstprofil - FHI](#)

¹ Nettadresse: [kommuneplan-2020-2037-samfunnsdel-vedtatt-110620.pdf \(rade.kommune.no\)](#)

«Fylkesplan for Østfold - Østfold mot 2050», [fylkesplan-for-ostfold-mot-2050.pdf \(viken.no\)](#)

«Oss i Østfold 2019 – Befolningskartlegging»: [rapport-oss-i-ostfold-2019-final-lr-oppslag.pdf \(viken.no\)](#)

[Rapport om Nav-kontorets ansvar for å ivareta barns behov når familien søker økonomisk stønad i Råde kommune 2022 | Helsetilsynet](#)

6 VEDLEGG

6.1 Utledning av revisjonskriterier

Revisjonskriteriene er utledet med bakgrunn i lov og forskrift, supplert med rundskriv og nasjonal veileder.

6.1.1 Problemstilling 1: Har kommunen etablert helhetlige tjenester for arbeidet med barn og unge for å forebygge utenforskap og dårlige levekår?

Problemstilling 1 vil være en delvis normativ, delvis deskriptiv problemstilling. Det innebærer at revisjonen vil utlede revisjonskriterier og gjøre vurderinger som potensielt kan føre til anbefalinger innenfor noen utvalgte temaer, mens resten av problemstillingen er ment å gi en oversikt over kommunens arbeid og tiltak på området (deskriptiv del), uten at vi måler praksisen på liknende måte som i den normative delen. Under følger først en utledning av revisjonskriterier for den normative delen av problemstillingen, inkludert en punktvis oppsummering av kriteriene, deretter vil vi kort beskrive hva vi vil undersøke i den deskriptive delen.

I den normative delen av problemstilling 1 vil vi blant annet undersøke om Råde kommune har utarbeidet en oversikt over befolkningens helsetilstand, og om denne legges til grunn for fastsettelse av mål, strategier og valg av tiltak i kommunens planer når det gjelder barn og unge. I tillegg vil vi undersøke NAVs praksis når det gjelder barnefamilier med lav inntekt, og hvordan hensynet til barna ivaretas gjennom familiers kontakt med NAV. Siden barns oppvekstvilkår påvirkes direkte av foreldrenes økonomi, vil tiltak rettet mot foreldrene også falle innunder det vi vil se på.

Formålet med **folkehelseloven** er å bidra til en samfunnsutvikling som fremmer folkehelse, herunder utjevner sosiale helseforskjeller. Folkehelsearbeidet skal fremme befolkningens helse, trivsel, gode sosiale og miljømessige forhold og bidra til å forebygge psykisk og somatisk sykdom, skade eller lidelse. Jf. § 4 skal kommunen fremme befolkningens helse, trivsel, gode sosiale og miljømessige forhold og bidra til å forebygge psykisk og somatisk sykdom, skade eller lidelse, bidra til utjevning av sosiale helseforskjeller og bidra til å beskytte befolkningen mot faktorer som kan ha negativ innvirkning på helsen.

Ifølge § 5 skal kommunen ha nødvendig oversikt over helsetilstanden i befolkningen og de positive og negative faktorer som kan virke inn på denne. Oversikten skal blant annet baseres på:

- a. opplysninger som statlige helsemyndigheter og fylkeskommunen gjør tilgjengelig etter §§ 20 og 25,
- b. kunnskap fra de kommunale helse- og omsorgstjenestene, jf. helse- og omsorgstjenesteloven § 3-3 og
- c. kunnskap om faktorer og utviklingstrekk i miljø og lokalsamfunn som kan ha innvirkning på befolkningens helse.

Oversikten skal være skriftlig og identifisere folkehelseutfordringene i kommunen, herunder vurdere konsekvenser og årsaksforhold. Kommunen skal særlig være oppmerksom på trekk ved utviklingen som kan skape eller opprettholde sosiale eller helsemessige problemer eller sosiale helseforskjeller. Det fremkommer av § 6 at ovennevnte oversikt skal inngå som grunnlag for arbeidet med kommunens planstrategi, og at en drøfting av kommunens folkehelseutfordringer bør inngå i strategien, jf. plan- og bygningsloven § 10-1, og at kommunen i sitt arbeid med kommuneplaner etter plan- og bygningsloven kapittel 11 skal fastsette overordnede mål og strategier for folkehelsearbeidet som er egnet til å møte de utfordringer kommunen står overfor med utgangspunkt i oversikten etter § 5 annet ledd. § 7 sier at kommunen skal iverksette nødvendige tiltak for å møte kommunens folkehelseutfordringer, jf. § 5. Dette

kan blant annet omfatte tiltak knyttet til oppvekst- og levekårsforhold som bolig, utdanning, arbeid og inntekt, fysiske og sosiale miljøer, fysisk aktivitet, ernæring, skader og ulykker, tobakksbruk og alkohol- og annen rusmiddelbruk.

Formålet med **sosialtjenesteloven** er å bedre levekårene for vanskeligstilte, bidra til sosial og økonomisk trygghet, herunder at den enkelte får mulighet til å leve og bo selvstendig, og fremme overgang til arbeid, sosial inkludering og aktiv deltakelse i samfunnet. Loven skal også bidra til at utsatte barn og unge og deres familier får et helhetlig og samordnet tjenestetilbud, samt å bidra til likeverd og likestilling og forebygge sosiale problemer. Ifølge § 3 er kommunen ansvarlig for å utføre oppgavene etter denne loven som ikke er lagt til et statlig organ, og å yte tjenester etter loven til alle som oppholder seg i kommunen. Ifølge § 13 skal kommunen i arbeids- og velferdsforvaltningen medvirke til at sosiale hensyn blir ivaretatt av andre offentlige organer som har betydning for at formålet med loven blir oppnådd. Det står videre at kommunen i arbeids- og velferdsforvaltningen skal samarbeide med andre sektorer, forvaltningsnivåer og tjenesteytere dersom samarbeid er nødvendig for å gi en person oppfølging og et helhetlig og samordnet tjenestetilbud, og når dette kan bidra til å løse oppgavene som kommunen i arbeids- og velferdsforvaltningen er pålagt etter denne loven.

I «**Rundskriv til lov om sosiale tjenester i NAV**» fremkommer det at kommunen har et omfattende ansvar for innbyggernes velferd på områder som helse, sosial, barnevern, integrering, oppvekst og utdanning, og kultur og fritid. Kommunen har et særlig ansvar for personer som faller utenfor eller får utilstrekkelig hjelp fra andre velferdsordninger. Videre står det at loven skal bidra til at utsatte barn og unge og deres familier får et helhetlig og samordnet tjenestetilbud. Barn og unge skal ha en levestandard og livsvilkår som er tilstrekkelig for barnets fysiske, psykiske, åndelige og sosiale utvikling. Barn og unge er spesielt sårbare i vanskelige situasjoner, og NAV-kontoret må sørge for at deres særskilte behov blir ivaretatt i familiens møte med kontoret. En viktig side av kommunens ansvar er å forebygge sosiale problemer ved å bidra til at personer ikke havner i vanskelige livssituasjoner. For eksempel er et godt samarbeid med barnevernet, helse- og omsorgstjenesten og utdanningsmyndighetene vesentlig for å ivareta utsatte ungdom i overgangen til voksenlivet. Rundskrivet sier at dersom tjenestemottaker har barn, skal barnas behov vurderes og ivaretas særskilt.

Når det gjelder tiltak som er direkte rettet mot utsatte grupper fremkommer det av rundskrivet at lokalsamfunnet skal tilrettelegges for å unngå at den enkelte havner i en vanskelig livssituasjon. Det skal finnes hjelpetiltak hvis det oppstår behov for det. Eksempler på slike tiltak kan være å utarbeide bolig-sosial handlingsplan, å utvikle lokalt tilpassede tiltak og tjenestetilbud, og å ha en systematisk satsning for å hindre marginalisering og eksklusjon av utsatte barn og unge.

Videre fremkommer det at formålene i loven forutsetter en helhetlig tilnærming som krever en koordinering av tjenester i NAV-kontoret og et utstrakt samarbeid med kommunen for øvrig og andre offentlige instanser som har arbeidsoppgaver med betydning for de sosiale tjenestene. Samordnet, felles innsats fra to eller flere instanser vil kunne være hensiktsmessig og nødvendig for å oppnå forsvarlige, helhetlige løsninger for ulike målgrupper. Som eksempel nevnes at NAV-kontoret bør samarbeide med utdanningsmyndighetene om forebyggende tiltak for ungdom som står i fare for å falle ut av skolen. Det fremkommer av § 14 i sosialtjenesteloven at kommunen bør samarbeide med brukergruppene organisasjoner og med frivillige organisasjoner som arbeider med de samme oppgavene som kommunen i arbeids- og velferdsforvaltningen. Videre fremgår det av rundskrivet til loven at formålene i loven forutsetter at NAV-kontoret har et utstrakt samarbeid med både offentlige og private aktører som utfører oppgaver som har betydning for de sosiale tjenestene. Et slikt samarbeid kan blant annet dreie seg om forebyggende tiltak, aktivitets- og kulturtilbud, møtested for ungdom, ferie for barn og barnefamilier, m.m.

Rundskriv «Barn og unges fritidsmiljø og deltagelse og innflytelse – rettigheter, lover og regelverk» gir en samlet framstilling av rettigheter, lover og regelverk som er relevante for barn og unges fritidsmiljø og for deres deltakelse og innflytelse i samfunnet. Rundskrivet beskriver kommunenes ansvar for å sikre alle barn og unge en god oppvekst, hvor et positivt fritidsmiljø og retten til deltakelse og reell innflytelse står i fokus. Det fremkommer av rundskrivet at sosialtjenestelovens formålsbestemmelse understreker at barns særlige behov skal tillegges vekt ved tildeling av tjenester. Det er i rundskriv til loven presisert at kommunene skal legge stor vekt på at barn og unge i sosialt og økonomisk vanskeligstilte familier har rett til en mest mulig normal oppvekst. Hensynet til at barn og unge skal ha en normal oppvekst innebærer blant annet at de får mulighet til å delta i fritidsaktiviteter på linje med andre barn og at det ved tildeling og utmåling av stønad til livsopphold tas høyde for dette.

Når det gjelder den deskriptive delen av problemstillingen, vil den dreie seg om kommunens arbeid og tiltak opp imot gruppen barn i lavinntektsfamilier utover NAVs tilbud. Det kan i praksis være alle andre tjenester og tilbud kommunen benytter seg av for å lette situasjonen for barn i lavinntektsfamilier, som for eksempel hvordan barnevern, helsestasjons- og skolehelsetjenesten, barnehage og skole, samt kompenserende tiltak i forbindelse med fritidstilbud, samarbeid med frivilligheten, osv. Det utledes ikke revisjonskriterier til den deskriptive delen.

Revisjonen vil også undersøke hvordan samarbeidet mellom aktuelle tjenester som arbeider med barn og unge og barnefamilier fungerer. Vi skiller ikke ut lavinntektsfamilier her, fordi vi mener det er mer hensiktsmessig å se på kommunens helhetlige tilbud til barn, unge, og barnefamilier generelt.

Formålet med **helse- og omsorgstjenesteloven** er blant annet å:

- forebygge, behandle og tilrettelegge for mestring av sykdom, skade, lidelse og nedsatt funksjonsevne
- fremme sosial trygghet, bedre levevilkårene for vanskeligstilte, bidra til likeverd og likestilling og forebygge sosiale problemer
- sikre samhandling og at tjenestetilbudet blir tilgjengelig for pasient og bruker, sikre nødvendig opplæring av pasient, bruker og pårørende, samt sikre at tilbudet er tilpasset den enkeltes behov

Jf. § 3-1 skal kommunen sørge for at personer som oppholder seg i kommunen, tilbys nødvendige helse- og omsorgstjenester, og kommunens ansvar omfatter alle pasient- og brukergrupper, herunder personer med somatisk eller psykisk sykdom, skade eller lidelse, rusmiddelproblem, sosiale problemer eller nedsatt funksjonsevne. Ifølge § 3-4 skal de kommunale helse- og omsorgstjenestene samarbeide med andre tjenesteytere dersom samarbeid er nødvendig for å gi pasienten eller brukeren et helhetlig og samordnet tjenestetilbud, og kommunen skal samordne tjenestetilbudet etter første ledd. Dersom det er oppnevnt barnekoordinator etter § 7-2 a, skal barnekoordinatoren sørge for samordning av tjenestetilbudet. Videre står det at de kommunale helse- og omsorgstjenestene skal, i tillegg til å følge opp enkelte pasienter eller brukere, samarbeide med andre tjenesteytere (blant annet kommunale, fylkeskommunale, statlige, etc.) slik at de kommunale helse- og omsorgstjenestene og andre tjenesteytere kan ivareta sine oppgaver etter lov og forskrift.

Jf. § 7-1 skal kommunen utarbeide en individuell plan for pasienter og brukere med behov for langvarige og koordinerte tjenester etter loven her. Kommunen skal samarbeide med andre tjenesteytere om planen for å bidra til et helhetlig tilbud for den enkelte. Ifølge § 7-2, skal kommunen for pasienter og brukere med behov for langvarige og koordinerte tjenester etter loven her, tilby koordinator. Koordinatoren skal

sørge for nødvendig oppfølging av den enkelte pasient eller bruker, samt sikre samordning av tjenestetilbudet og fremdrift i arbeidet med individuell plan. § 7-2 a sier at for familier som har eller venter barn med alvorlig sykdom, skade eller nedsatt funksjonsevne, og som vil ha behov for langvarige og sammensatte eller koordinerte helse- og omsorgstjenester og andre velferdstjenester, skal kommunen oppnevne en barnekoordinator dersom foreldrene eller den som samtykker på vegne av barnet, ønsker dette.

Ifølge den nasjonale veilederen «**Samarbeid om tjenester til barn, unge og deres familier**» (utarbeidet av Arbeids- og velferdsdirektoratet, Utdanningsdirektoratet, Barne-, ungdoms- og, familiedirektoratet og Helsedirektoratet) er det til enhver tid barn og unge som har behov for et sammensatt tjenestetilbud med oppfølging som involverer flere aktører i velferdstjenestene. Noen vil ha slike behov allerede fra fødselen av, og andre vil få behov for slike tjenester underveis. For å styrke oppfølgingen av utsatte barn, unge og deres familier, er det med virkning fra 1. august 2022 vedtatt bestemmelser om samarbeid, samordning, barnekoordinator og individuell plan. Det er endringer og nye bestemmelser i diverse lovverk, som helse- og omsorgstjenesteloven, barnevernloven, barnehageloven, opplæringsloven, etc. og veilederen omtaler blant annet bestemmelser som:

- Plikt for velferdstjenestene til å samarbeide uten at samarbeidet er knyttet til en enkelt sak (samarbeid på systemnivå)
- Plikt for velferdstjenestene til å samarbeide i enkeltsaker (samarbeid på individnivå)
- Samordningsplikt for kommunen

Det fremgår av veilederen at komplekse utfordringer som går på tvers av ulike ansvarsområder, gjerne kalles gjenstridige problemer (wicked problems). Dette er samfunnsproblemer som er vanskelige å løse nettopp fordi de krever innsats som går på tvers av samfunnsområder og forvaltningsgrenser. Når ingen enkelt aktørs tiltak er tilstrekkelig og ingen tar eierskap til helheten i utfordringene barnet eller ungdommen har, finnes det en risiko for at barnet/ungdommen ikke får den hjelpen de behøver for å ha en god oppvekst eller overgang til voksenlivet. Utfordringene kompliseres ytterligere av at de ulike tjenestene gjerne har ulik tilnærming og problemforståelse. For å kunne møte denne typen utfordringer best mulig er det viktig at tjenestene samordnes og samarbeider.

Veilederen beskriver samarbeid på systemnivå som at velferdstjenestene skal samarbeide utover oppfølgingen av det enkelte barn, ungdom og deres familie, og et slikt samarbeid skal sørge for at både at den enkelte tjeneste skal kunne ivareta egne oppgaver, samt at andre tjenesteytere skal kunne ivareta sine oppgaver. Samarbeidsplikten på systemnivå står blant annet i barnevernloven § 3-2, opplæringsloven § 15-8, helse- og omsorgstjenesteloven § 3-4, etc. Samarbeidsplikten på systemnivå er viktig for at tjenestene skal lykkes med det forebyggende arbeidet, ved at barn og unge som trenger det får rett hjelp til rett tid. Dette forutsetter at tjenestene jobber sammen for å styrke barnas samlede oppvekst- og læringsmiljø.

Det står i veilederen at ved å utveksle informasjon og ha kunnskap om andres ansvar og oppgaver, kan tjenestene lettere vurdere hvordan andre tjenester kan bidra til at barn og unge får bedre tilbud i enkeltsaker. Et minimum av felles kunnskap om hverandres tjenester på tvers av sektorer er viktig for å kunne forebygge og oppdage behov på et tidlig tidspunkt. Kunnskap om hverandre kan også bidra til at tjenestene utvikler felles kultur og holdninger om hvordan man kan samarbeide.

Av veilederen ligger plikten til å samarbeide utover enkeltsaker til de enkelte velferdstjenestene, men det er tjenesteeier (kommunen) som har det overordnede ansvaret for oppfyllelse av plikten. Helhetlig ledelse innebærer at ledere aktivt legger til rette for samarbeid på tvers av sektorer, og tverrsektorielt samarbeid stiller krav til tydelig ledelse på alle nivåer. Det kan også være et viktig virkemiddel at det inngås samarbeidsavtaler på et overordnet ledernivå, som igjen legger føringer for samarbeid på lavere nivåer. I tillegg kan plikten til å samarbeide på systemnivå ivaretas gjennom å inngå samarbeidsavtaler

mellom tjenester på ulike nivåer, og på tvers av sektorer. For eksempel mellom kommunal barneverns-tjeneste og barne- og ungdomspsykiatrien. Samarbeidsavtaler er en egnet måte å avtale at tjenestene skal samarbeide, samt å konkretisere hva samarbeidet skal bestå i. Avtaler kan være mer eller mindre detaljerte.

Når det gjelder samarbeid på individnivå, fremkommer det av veilederen at vilkåret for samarbeidsplikten i enkeltsaker er at samarbeid er nødvendig for å gi barnet eller ungdommen et helhetlig og samordnet tjenestetilbud. Nødvendighetskravet skal ikke tolkes strengt. Det er det enkelte barn, ungdommen og familiens helhetlige behov som er avgjørende for om velferdstjenestene har plikt til å samarbeide. Det kan være nødvendig å samarbeide selv om behovet for hjelp er kortvarig. Samarbeidsplikten på individnivå er beskrevet i diverse lovverk, som barnevernloven § 3-2, familievernkontorloven § 1 a, opplæringsloven § 15-8, barnehageloven § 2 b, helse- og omsorgstjenesteloven 3-4, etc.

Veilederen beskriver tre steg i forbindelse med samarbeidsplikten på individnivå:

- Steg 1: Avklare om andre tjenesteytere gir tjenester
 - For å vurdere om samarbeidsplikten foreligger, er første steg at velferdstjenesten skaffer seg en oversikt over om barn, unge og familier som mottar tjenester fra dem, også mottar tjenester fra andre.
- Steg 2: Vurdere om det er behov for at tjenestene samarbeider
 - Hvis flere tjenesteytere gir tjenester må det gjøres en individuell og konkret vurdering av om samarbeid er nødvendig for å gi barnet eller ungdommen et helhetlig og samordnet tjenestetilbud. I denne vurderingen må tjenestene legge vekt på hva barnet eller ungdommen selv ønsker, og hva som er til barnets beste. Samarbeidet må være en integrert del av tjenestetilbudet, og interne systemer og rutiner må legge til rette for samarbeid i enkeltsaker
- Steg 3: Opprette kontakt med aktuell tjeneste
 - Dersom en velferdstjeneste vurderer at samarbeid er nødvendig for å gi et helhetlig og samordnet tilbud, må velferdstjenesten ta det opp med rette tjeneste. Slik kontakt forutsetter samtykke, eller unntak fra taushetsplikt.

Veilederen sier at det i et samarbeid er nødvendig å avklare hvem som gjør hva og når. Dette vil variere fra sak til sak. Det er viktig at de ulike velferdstjenestene jobber mot samme mål og at det deles nødvendig og tilstrekkelig informasjon mellom velferdstjenestene. Deling av informasjon må gjøres i henhold til reglene om samtykke og taushetsplikt. Samarbeidet vil kunne endres over tid, og det er viktig å fortløpende evaluere samarbeidet. Det er viktig å ha en tett dialog med barnet, ungdommen og foreldre for å avdekke hvordan samarbeidet oppleves, og for å avdekke eventuelle endringer i hva det er behov for. Velferdstjenestene skal sørge for at barnet, ungdommen og foreldrene får gitt uttrykk for sine behov, ønsker og synspunkter. Barn og ungdom har rett til å uttale seg, men ingen plikt.

Det fremkommer av veilederen at rutiner er nødvendig for å legge til rette for godt samarbeid i enkeltsaker. Rutiner som utarbeides både i samarbeid med og har virkeområde på tvers av sektorer og virksomheter kan bidra til enhetlig forståelse og praksis om felles ansvar. Ledere har et hovedansvar for å sikre rutiner som bidrar til godt samarbeid.

Kommunen skal ifølge veilederen avklare hvilken velferdstjeneste som skal samordne, og denne samordningsplikten lovfester et ansvar for kommunen til å sørge for at den enkelte tjenestemottaker får et samordnet tjenestetilbud (i lovene brukes uttrykket «samordne» istedenfor begrepet «koordinere» for å unngå at samordningsplikten forveksles med koordinatorordningen innenfor helse- og omsorgstjenesten.) Samordningsplikten gjelder når tjenestene har plikt til å samarbeide på individnivå. Samordningsplikten skal sørge for at en kommunal tjeneste får hovedansvaret for samordningen av tjenestene. Det er kommunen, ikke den enkelte kommunale tjeneste som har en samordningsplikt. I mange tilfeller er

det klart hvilken velferdstjeneste som har ansvar for å samordne tjenestetilbudet, for eksempel når en tjeneste har mest å gjøre med barnet eller ungdommen.

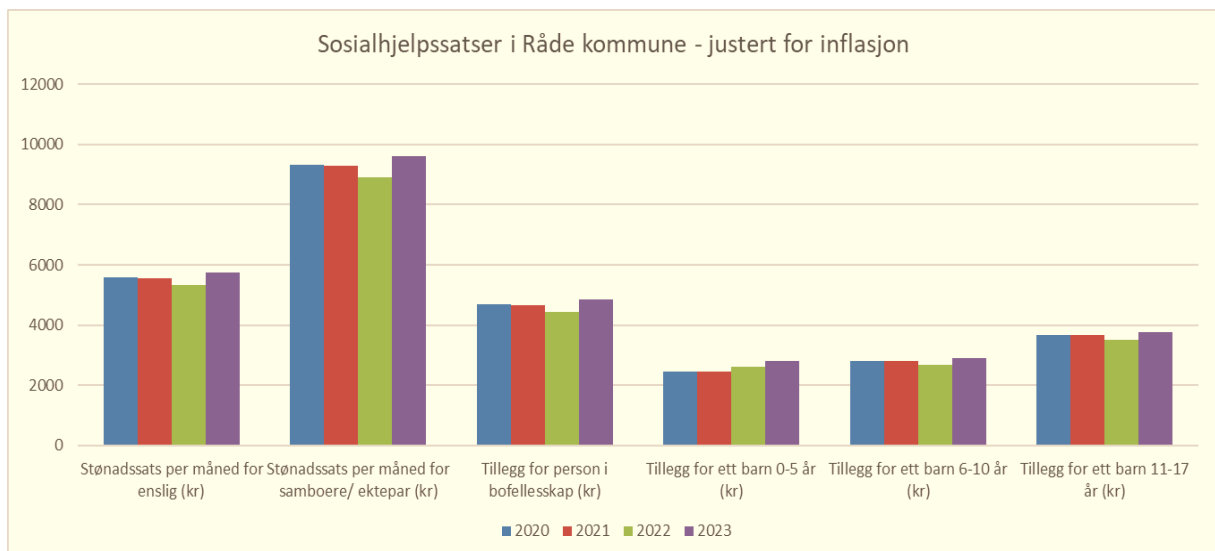
Samordningsplikten står blant annet i barnevernloven § 3-2, familievernkontorloven § 1 a, opplæringsloven § 15-8, privatskoleloven § 3-6 a, barnehageloven § 2 b, sosialtjenesteloven § 13, helse- og omsorgstjenesteloven § 3-4.

Punktvis oppsummering av kriteriene:

- Kommunen skal ha nødvendig oversikt over helsetilstanden i befolkningen og de positive og negative faktorer som kan virke inn på denne. Denne skal inngå som grunnlag for arbeidet med kommunens planstrategi i forbindelse med tiltak overfor barn og unge.
- Kommunen skal bedre levekårene for vanskeligstilte, bidra til sosial og økonomisk trygghet, herunder at den enkelte får mulighet til å leve og bo selvstendig, samt å fremme overgang til arbeid.
- Barn og unges særskilte behov i vanskelige situasjoner skal bli ivaretatt i familiens møte med NAV og kommunen skal sikre alle barn og unge får mulighet til å delta i fritidsaktiviteter og at det ved tildeling og utmåling av stønad til livsopphold tas høyde for dette.
- Kommunale velferdstjenester skal samarbeide på systemnivå. Et slikt samarbeid skal sørge for at både at den enkelte tjeneste skal kunne ivareta egne oppgaver, samt at andre tjenesteytere skal kunne ivareta sine oppgaver.
- Kommunens forskjellige tjenester bør ha arenaer for å utveksle informasjon og kunnskap om hverandres ansvar og oppgaver, med mål om å skape felles kultur og holdninger om hvordan man kan samarbeide.
- Kommunen bør ha rutiner for å legge til rette for godt samarbeid i enkeltsaker. Rutinene bør bidra til enhetlig forståelse og praksis om felles ansvar.
- Kommunale tjenester skal samarbeide på individnivå, i enkeltsaker der samarbeid er nødvendig for å gi barnet eller ungdommen et helhetlig og samordnet tjenestetilbud. Det kan være nødvendig å samarbeide selv om behovet er kortvarig. Samarbeid i enkeltsaker krever at det avklares hvem som gjør hva og når.
- Gjennom samordningsplikten (gjelder på individnivå) skal kommunen sørge for at én kommunal tjeneste får hovedansvaret for samordningen av tjenestene. Dette skal sørge for at den enkelte tjenestemottaker får et samordnet tjenestetilbud.

6.2 Sosialhjelpssatser i Råde kommune, utvikling målt mot inflasjon (KPI)

3017 Råde - De nominelle satsene	2020	2021	2022	2023
Stønadssats per måned for enslig (kr)	6250	6450	6550	7550
Stønadssats per måned for samboere/ ektepar (kr)	10450	10800	10950	12600
Tillegg for person i bofellesskap (kr)	5250	5400	5450	6350
Tillegg for ett barn 0-5 år (kr)	2750	2850	3200	3700
Tillegg for ett barn 6-10 år (kr)	3150	3250	3300	3800
Tillegg for ett barn 11-17 år (kr)	4100	4250	4300	4950
KPI	112	116	123	131
KPI for 2023 gjelder for oktober 2023				
3017 Råde - Justert mot KPI, referanseår 2015 (Revisjonens sammenstilling)				
	2020	2021	2022	2023
Stønadssats per måned for enslig (kr)	5570	5556	5334	5759
Stønadssats per måned for samboere/ ektepar (kr)	9314	9302	8917	9611
Tillegg for person i bofellesskap (kr)	4679	4651	4438	4844
Tillegg for ett barn 0-5 år (kr)	2451	2455	2606	2822
Tillegg for ett barn 6-10 år (kr)	2807	2799	2687	2899
Tillegg for ett barn 11-17 år (kr)	3654	3661	3502	3776
Blått: 2020				
Rødt: Nedgang fra forrige år				
Grønnt: Oppgang fra forrige år				

Kilder:

KOSTRA: Tabell 12131: Stønadssatser for sosialhjelp og vedtakstidspunkt

SSB: KPI-indeks, historisk serie fra 1924 (2015 = 0) - (<https://www.ssb.no/priser-og-prisindekser/konsumpriser/statistikk/konsumprisindeksen>).

6.3 Kommunedirektørens uttalelse

«Kommunedirektør ønsker å takke revisjonen for en god gjennomgang og et godt samarbeid i denne forvaltningsrevisjonsgjennomgangen.

Temaet denne rapporten omhandler er stort og sammensatt og involverer mange av våre tjenesteområder i Råde kommune. Som kommune er vi svært opptatt av å jobbe tverrfaglig i alt vi gjør, så også på dette temaet som krever at vi som kommune står sammen og kjenner til hverandre for å kunne yte den beste hjelpen til våre innbyggere. Det er gledelig å se at rapporten konkluderer med at vi har et godt systematisk arbeid, helhetlig forståelse for hverandre og et godt planverk. Vi har mange formelle samarbeidsarenaer som sikrer samhandling i oppgaveløsningen og som sikrer at vi har god informasjonsflyt mellom tjenestene. Dette gjør at vi sammen sørger for å legge til rette for våre innbyggere og deres behov. Vi opplever at vi har «orden» i eget hus og at vi har etablert rutiner som sikrer helhet og sammenheng, og ikke minst at vi følger opp kravene som stilles til oss som kommune i dette viktige arbeidet.»